

РЕЗЮМЕ

На представените хабилизационни материали за заемане на академична длъжност „професор“ от кандидата доц. д-р Момчил Мирчев в професионално направление 8.2 Изобразителни изкуства, конкурс за професор по дисциплина „Скулптура“ за нуждите на катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“, специалност „Керамика, срок 3 месеца от обнародването му в „Държавен вестник“, брой № 01 / 02.01.24 г.

С настоящия хабилизационен труд представям моята художественотворческа, научна и преподавателска дейност през периода 2019 – 2024 г. в Националната художествена академия. Целта и мотивацията ми за написването и издаването на този труд е творческата ми активност с най-важните постижения, които в продължение на последните години съм събрал и описал.

Друга посока, по която вървя като автор е, нова линия на формоизграждане и надграждане, както и най-важното изразно средство, материала керамика, който е основна част от хабилизацията. Участията в изложби, симпозиуми, конференции са доказателство за непрекъснат интерес и доусъвършенстване като преподавател от моя страна.

В моето творчество голяма част от работите са на свободна тематика, като по този начин дават творчески избор на моя изказ – предавам чувствата и мислите си, без да се ограничавам с определени теми и правила.

В работата ми като скулптор и пластик от 20 години творя активно в областта на скулптурата – малка и монументална пластика, изследвам нови материали и възможности през този период. Работя с актуални технологични похвати, които дават различна енергия на моите тематични замисли, в реализацията им в траен материал като керамика, дърво, бронз, инокс и др.

Основният акцент в хабилизационния труд е раздел „Скулптури от керамичен материал“ и раздел „Монументална скулптура“. Преподавам основна дисциплина „Скулптура“ в специалност „Керамика“, където са заложили класически принципи на формоизграждане и обучаване във фундаментални стъпки и умения в пластичната култура на студентите. Разработвайки разделите в извънхабилизационния труд „Портрети“ и „Малка пластика. Конкурси“, показвам, че натурата е съществена част от преподавателските умения и методи, както и личностният пример, който е особено важен в работата със студентите по скулптура.

Работата с технологични похвати, анализи във формотворството, себеотдаване и творческа дейност - всичко това е важна отправна точка към мотивацията за написването на обосновката на хабилизационния труд. Непрекъснатият креативен порив с мисли, идеи, и решаване на авторски проблеми, са крачките, извървени в този дълъг художествен път.

В творческия ми активен период представям скулптурни творби, които показват личните ми разбираня и подход към съвременната скулптура. В този аспект разглеждам естетическите проблеми и възгледи, като ги представям в няколко групи творби. Всички те са участвали в изложби, конкурси, форуми в областта на скулптурата.

Обект на хабилитационния труд са представени в два раздела:

Хабилитационен труд

1. Раздел „Скулптури от керамичен материал“
2. Раздел „Монументална скулптура“

Извънхабилитационен труд

3. Раздел „Портрети“
4. Раздел „Малка пластика. Конкурси“

Тези раздели са доказателство за изградената пластична култура, показана от мен. Философският замисъл, разработване и владене на натурата и в последващ етап, като надграждане, стилизиране, обобщаване на обемите и формите, инспирирани от натурата, са важна стъпка за мен като автор. Изграждането и развитието на собствен творчески стил и почерк ме прави разпознаваем в съвременния художествен живот в страната и чужбина.

Интерпретациите в кубистичен стил са изчерпателно изследване на движение, ритъм, цвят и игра на въображението в изказа ми. Третирането на обема и светлината, пространството и перспективата, зададени в идеята, се запазват като едно цяло чрез всички творчески анализи. В произведенията, включени в хабилитационния труд, материалът е водещ елемент наред с творческия замисъл. Той се превръща в главен акцент на творбата, като подчертава нейната структура и идентичност.

Работата с класически материали е основа в хабилитационния ми труд, керамика, дърво и бронз, както и реализирани проекти в инокс. Различна индивидуална интерпретация в моето творчество постигам успешно с предпочитанията ми да творя в различни материали, което също предполага нови хоризонти. Те имат в себе си силата да предават различни концепции, реализации на идеи и, следователно, изборът им е в зависимост от това, какво иска да каже авторът със своите творби.

1. Раздел „Скулптури от керамичен материал“

Разделът „Скулптури от керамичен материал“, представя творби, участвали в самостоятелни и национални изложби, конкурси и симпозиуми.

Наблягам на скулптури в керамичен материал, предвид характера и водене на основна дисциплина „Скулптура“ в катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“. Акцентирам върху съвременните тенденции, самостоятелни изяви, имам многобройни участия в изложби, участвам в актуалните симпозиуми по скулптура в материал керамика и дърво, като въвеждам нова линия в творчеството си.

Творческият период се обуславя и преминава през фигуративната традиция, като същевременно продължава да изследва пътищата, открити от модернизма и кубизма, разгърнати в новия настоящ период в творчеството ми.

Този раздел от експресивни и знакови силуети дава своя принос в съвременното изкуство. Наблягайки на движението и изразителността на формите, обединявам и съчетавам скулптурна и архитектурна форми и създавам нов етап в творчество си. Овладеявам триизмерното пространство и

ритъма на пластично-обемните форми, както и поставям философското начало в своите нови търсения. Ритмичните елементи, изграждащи творбата и обединяващи отделните части, се превръщат в завършени фрагменти в скулптурата. Пластиките от керамичен материал, са с изразителни и чисти силуети, а ажурните акценти създават лекота и ефирност на творбите.

Наблягайки на движението и изразителността на формите, обединявам и съчетавам скулптурна и архитектурна форми и създавам нов етап в творчество си. Овладеявам триизмерното пространство и ритъма на пластично-обемните форми, както и поставям философското начало в своите нови търсения. Ритмичните елементи, изграждащи творбата и обединяващи отделните части, се превръщат в завършени фрагменти в скулптурата.

Пластичният език, с който третирам формите, отделните равнини, елементи, детайли, фактури, ажурни, поемат и отразяват по един или друг начин падащата светлина и образуват на свой ред контрасти в съзвучие с други изразни средства, като графични и живописни стойности на обемите. Те от своя страна се появяват, засилват и допълват основния композиционен замисъл в творбите. Основен дял за това съзвучие от образи играе светлината, която има способността да се отразява, да поема, да поглъща и скулптира основните ортогонални силуети в изграждането на пластиките.

Новата линия, която следвам в този цикъл от скулптури в самостоятелната ми изложба, „Скулптура“ в галерия СБХ, 2022 г. е силуетно и знаково присъствие на изчистени по форма и съдържание теми и композиции, които имат философско тълкувание. Това от своя страна влиза в един интересен диалог със зрителя.

Богатството от различни нюанси в патината и глазурата на творбите ги прави сами по себе си уникални, а в синхрон с цялата серия въплъщава усещане за организирана и добре подбрана тематична среда в хабилитационният ми труд, която потапя зрителя в друга реалност, както и в пластиките от симпозиума „Вода, земя и огън“, с. Дълбок дол, където участвах през 2023 г.

Творбите правят силно впечатление и са истинско доказателство за това, до каква степен съм новатор в идеен и пластичен смисъл. Те са сложни като замисъл, нетрадиционни и уникални като пластичен изказ. Това включва също и наградената скулптура „Алегория“ в Национална изложба за изобразително изкуство – Сливен, 2023 г., категория Скулптура.

2. Раздел „Монументална скулптура“

Симпозиумното начало дава възможност за различни художествено-стилови съпоставки, пластични възгледи и решения на авторите. Актуалното българско монументално изкуство има своя оригинална специфика, която се появява в идейно скулптурно реализиране. В пластичното обогатяване и нов художествен прочит на скулптурата в настоящите симпозиуми, се набляга на символното и абстрактно-асоциативно въздействие на XXI век и заложените идеи и ареали, в които живеем днес. В творчеството си продължавам линията на изследване в монументално-обемни творби за реализация на екстериорни пространства.

Архитектурно-скулптурният синтез в реализираните идейни проекти от материал дърво олицетворява симпозиумното начало в сътворяването им. Композициите в този раздел са категорични, те подчертават материалността, следват определена логика на изграждане и взаимодействие, като силуетите взаимно се допълват. Разгръщането в конструктивна носеща форма на обемите създава композиции в правилно съотношение спрямо целостта в пластиката. Новите възможности в реализирането на напрегнати съчетания от елементи осигуряват избор на формите в благодатния материал дърво в симпозиумите, проведени в к. к. Пампорово 2019 г. и Национален симпозиум по дървопластика – гр. Троян, 2023 г.

Последните мои скулптури се интегрират с раздвижена светлосенъчна игра, в релефни обеми и пластични вертикални силуети, както и в нетрадиционни, оригинални смислови реализации.

В този хабилитационен труд, постигам разпознаваема характеристика, знаковост, стил, в сферата на съвременната скулптура и пластичната трактовка в новото време.

Използвам съвременно звучащи и даващи голяма свобода за реализация материали като „живия“ материал дърво в монументални скулптури „Сътворение“ и „Начало“, реализирани в с. Владимир, Община Радомир 2024 г. С похватите на изкуството осъзнаваме света около нас, за да си представим друга реалност и свят на възприятие, а именно света на артиста във всичките му форми. В разглежданите творби „Сътворение“ и „Начало“, материалът дърво позволява да се предадат точно живата, флорална форма, ритъмът, повърхността на материала, времето за размисъл и да се покаже отпечатъкът на твореца.

Стремежът за търсене на нови материали, за нов художествен изказ, винаги е заемал водещ момент в творчеството ми и съвременното изкуство.

Скулптурата ми е неизменно свързана с архитектурата в екстериорното пространство, като го изпълва със смисъл и му придава дълбочина с помощта на силуети и обеми, носейки монументалност на формите и актуално търсения от мен материал инокс, който използвам в създаването на композицията „Птици“ в с. Чавдар, Софийска област 2019 г.

Композицията „Птици“, ме провокира и предизвика с необходимия синтез между скулптура и архитектура, околно пространство и водещия материал – инокс. Пространството за реализация организира успешно площада на с. Чавдар и знаковото въздействие на композицията бе водещо в ситуирането му в публична среда и положителното възприятие у зрителя. Тя превръща материала инокс в скулптура със силно съвременно звучене и въздействие, влязло в симбиоза с фонтаните, даващи живот на птиците, като те от своя страна оживяват. Силуетите, обемите и формите, особено в полираната неръждаема стомана придават съвсем друг заряд на пластиката, заедно с огледалните отблясъци, отражения на формата и състоянието.

3. Раздел „Портрети“

В този раздел обръщам внимание на портрета като един от основните жанрове в скулптурата. Тук с нов поглед предавам на първо място идейно-смисловия характер на пресъздадените образи, наблягам на вътрешния психологизъм. Динамиката в трактовката в портрета е основният мотив, който изследвам. Важни елементи в този процес са „улавяне“ и претворяване на характерното в модела, наблюдението на отделни елементи и форми и изразяването със скулптурните похвати и моделиране.

Портретите ми са с индивидуална характеристика, с натурно и интуитивно пресъздадени образи. В този раздел проличава и наслояването на културни пластове, съчетани с традицията на българския портрет в представените в извънхабилитационен труд пластични образи: „Майка ми“, „Ралица“, „Санò“ и „Цветан Донковски“.

Внушението, което правя, е нова крачка в пластическия възглед и изразителност на мощната експресивна и импресионистична форма. Това дава нов поглед и живот във визуалното възприятие на зрителя, подсилено от така наречените скулптурни похвати и технологически специфики на материала керамика.

4. Раздел „Малка пластика. Конкурси“

Друг жанр, изключително важен и основополагащ в моето творчество, е застъпен в този раздел, а именно малката пластика. Стилното третиране тръгва от натурата и стига до експресивно извеждане на една естетическа пластична култура, която се обуславя в материала бронз. Той дава изключително богатство в изказа и посланието, което носи реализираната творба. В представените пластики се виждат овладяване на скулптурната форма и нейните оригинални тематични търсения.

Бронзът е един от предпочитаните от мен материали в претворяването на сложни и динамични композиции, предимно малка пластика. Многобройните конкурси и спечелени реализации за наградни пластики ми дават съвсем друга изразност и възможности за третиране на форма, деликатен детайл и движение. Светлосенките, отраженията, „играта“ на светлината спрямо отблясъците на третираната повърхност, от една страна, а от друга страна патината, създаваща организиран обем, придават цялост и завършеност на формата.

Творческият принос в този раздел е постигнат чрез сериозно изследване и анализиране на скулптурния образ. Темите в кавалетната пластика, които засягам и разработвам, са свързани с исторически периоди и личности, претворени в различни сложни динамични композиции, като по този начин развивам и преоткривам мой творчески възглед в интерпретацията на тези разработки. Сред представените пластики са: „Икономика на светло“, 2019 г., „Богиня Хигия“, 2020 г., „Академичен Цирк Балкански“, 2020 г. „Ротари България – Дистрикт 2482“, СБХ, 2021 г. – Първа награда, „Музика“, 2022 г. и „Орфей“, 2024 г.

Обучение на студенти

Заедно с творческите ми и индивидуални търсения, в работата си като преподавател в Националната художествена академия застъпвам академичното и класическо обучение, както и новите тенденции в съвременното изкуство.

В дългогодишната си практика като водещ преподавател по Скулптура в катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“, специалност Керамика, методиката ми на обучение протича в две направления: фундаменталното образование на студентите, като програмата набляга върху академично-класическия начин на трактовка. Поради тази причина включвам раздел „Портрети“ и раздел „Малка пластика. Конкурси“, творби които разкриват целия набор от пластична изява в моето творчество. Другото направление е посоката на индивидуалното начало, акцентирането в композиционни решения в съвременния прочит на изкуството на XXI век.

През този период съм преподавал и продължавам да преподавам скулптура в няколко катедри на НХА, гр. София, като методиката ми на преподаване е специфична и е насочена към различните изисквания за студентите на катедрите „Керамика“, „Дизайн на порцелан и стъкло“ и „Дизайн за детска среда“.

Изкуството се развива през различни епохи, канони и стилове в една безкрайна форма, но всъщност показва и една лична индивидуалност на самия автор. Това става чрез непрекъснато търсене в това динамично време, в голямото многообразие и палитра от нови стилове и течения. Откриването на нов пластичен и естетичен момент и индивидуално преосмисляне във възгледа на автора е основополагащо в развитието му.

Художникът на XXI век трябва да бъде съпричастен към актуалните събития на настоящия момент, да взема отношение със своите творби, да е обърнат към настоящето и бъдещето.

Будител, не само с творческия си самостоятелен изказ и естетически вкус, е съвременният творец, а също така и будител-преподавател, човек с призвание, човек с отговорности и опит.

доц. д-р Момчил Мирчев

Списък с представени работи за реабилитационен труд

Раздел „Скулптури от керамичен материал“

1. Хармония - материал керамика, 62/23/21 см, 2022 г.
2. Дърво на живота - материал керамика, 55/22/19 см, 2021 г.
3. Елементи - материал керамика, 56/21/26 см, 2022 г.
4. Песен - материал керамика, 60/24/20 см, 2021 г.
5. Музика - материал керамика, 54/22/20 см, 2020 г.
6. Орел - материал керамика, 65/12/15 см, 2021 г.
7. Сова - материал керамика, 75/24/24 см, 2021 г.
8. Елементи - материал керамика, 56/21/26 см, 2022 г.
9. Състояние II - материал керамика, 55/22/19 см, 2022 г.
10. Състояние I - материал керамика, 54/26/22 см, 2022 г.
11. Състояние III - материал керамика, 55/25/23 см, 2022 г.
12. Дъжд - материал керамика, 49/18/20 см, 2023 г.
13. Движение - материал керамика, 55x25x20 см, 2023 г.
14. Структура I - материал керамика, 50/22/20 см, 2023 г.
15. Структура II - материал керамика, 35/36/20 см, 2023 г.
16. Ритъм - материал керамика, 54/28/26 см, 2022 г.
17. Симфония - материал керамика, 55/22/17 см, 2020 г.
18. Гора - материал керамика, 60/33/35 см, 2021 г.
19. Тотем - материал керамика, 53/19/15 см, 2022 г.
20. Зародиш - материал керамика, 40/33/23 см, 2023 г.
21. Пазители - материал керамика, 65/18/15 см, 2021 г.
22. Alegoria - материал керамика, 50/28/23 см, 2023 г.

Раздел „Монументална скулптура“

23. Орел - материал дърво, 300/50/50 см, 2019 г.
24. Птици - материал дърво, 330/50/50 см, 2023 г.

25. Сътворение - материал дърво, 180/37/30 см, 2024 г.
26. Начало - материал дърво, 200/40/25 см, 2024 г.
27. Птици - материал инокс, 380/150/70 см, 2019 г.
28. Ритъм - материал стомана, 190/45/45 см, 2023 г.
29. Конкурсен проект „Паметник на Васил Левски“, гр. Габрово, 2022 г.

Раздел „Портрети“

30. Майка ми - материал керамика, 43/24/27 см, 2023 г.
31. Ралица - материал керамика, 44/32/28 см, 2020 г.
32. Санò - материал керамика, 44/30/28 см, 2021 г.
33. Цветан Донковски - материал керамика, 35/30/18 см, 2023 г.

Раздел „Малка пластика. Конкурси“

34. Наградна пластика „Икономика на светло“, АИКБ
материал бронз, 30/7/7 см, 2019 г.
35. Наградна пластика „Богиня Хигия“ - материал бронз, 20/10/10 см, 2020 г.
36. Наградна пластика „Академичен цирк „Балкански“
материал бронз, 33/12/7 см, 2020 г.
37. Конкурс за наградна пластика „Ротари България - Дистрикт 2482“
СБХ, Първа награда - материал бронз, 30/5/5 см, 2021 г.
38. Пластика „Музика“ - материал бронз, 30/8/8 см, 2022 г.
39. Пластика „Орфей“ - материал бронз, 55/18/18 см, 2024 г.
40. Пластика „Надпревара“ - материал бронз, 14/9/7 см, 2023 г.
41. Пластика „Вихър“ - материал бронз, 31/18/7 см, 2023 г.